

ГІБРИДНИЙ МОЛОДНЯК, ЯК ПРЕДМЕТ ПОЛЮВАННЯ ТА СПОЖИВАННЯ ЯКІСНОЇ СВИНИНИ

*С. Войтенко, Л. Вишневський, Т. Янко
Інститут розведення і генетики тварин УААН
Р. Микитюк
ФГ «Аміла Волинської області»*

Не дивлячись на досить часті дискусії стосовно негативного впливу свинини на організм людини, цей вид м'яса користується найвищим попитом, про що свідчать дані питомої ваги свинини у загальному виробництві м'яса всіх видів тварин і птиці – до 40%. Таку позицію продукції забезпечує відносно невисока вартість її виробництва, смакові якості, соковитість та використання свинини у ковбасних výroбах. Крім того, останнім часом у харчуванні людини білки посідають чільне місце, а це перш за все – м'ясо. За нормами споживання, на добу людині потрібно 100 -120 г білку, причому до 90% повноцінних, котрі використовуються для росту організму, нормалізації нервової системи та стимуляції обмінних процесів.

Добра якість свинини не підлягає обговоренню, проте останнім часом все частіше висвітлюється проблема появи блілого, м'якого і ексудативного м'яса, як результату селекції свиней на підвищений вихід саме м'язевої тканини в туші. На протязі багатьох років, принаймі з середини 20 сторіччя, у провідних країнах по виробництву свинини, з урахуванням попиту споживачів на пісну свинину, тварин селекціонували на зменшення жиру, що спричинило зниження його якості. Не підлягає сумніву, що на якість м'яса, окрім селекції, впливають умови вирощування, годівлі, стать тварин, порода, умови транспортування, забою і первинної обробки тощо.

Проте для дієтологів, до думки яких усе частіше прислуховуються не тільки забезпечені громадяни, віднесення м'яса до продуктів здорового харчування переросло в глобальну проблему, перш за все через вміст у ньому високого відсотку жиру, або точніше ліпідів, що представляють суміш різних за структурою сполук (тригліцеридів, холестерину, жирних кислот), котрі відіграють специфічну роль у харчуванні. Майже ідеальним варіантом співвідношення жирних кислот, що забезпечують допустимий вміст жиру в організмі людини, є м'ясо диких тварин за рахунок низького вмісту у ньому поліненасичених жирних кислот.

Крім використання диких свиней для одержання високоякісної продукції, останні роки у фермерських та інших господарствах знайшло широке застосування вирощування гібридних поросят від схрещування свиней заводських порід з диким кабаном з наступним відстрілом їх із спортивно – мисливською метою. Такий захід дає змогу зберегти поголів'я диких тварин від винищення і задовольняє потреби в організації спортивного полювання.

З цією метою в Карпатах апробували лінії мисливської свинки, створені методом схрещуванням дикого західноєвропейського кабана з

карпатською мангалицею та дикого західноєвропейського кабана з карпатською мангалицею і східноазіатською дикою свинею, а також мисливської корейської свинки від поєднання генетичної основи дикого кабана із корейською свинею.

Крім задоволення потреби в спортивному полюванні, диких свиней усе інтенсивніше використовують для одержання свинини як у чистому вигляді, так і при схрещуванні з культурними породами. Але якщо проти першого варіанту використання тварин серйозні заперечення лунають з уст захисників природи, то другий варіант є об'єктивним для одержання свинини з оптимальним співвідношенням жирних кислот, що легко засвоюється людським організмом.

За результатами схрещування свиней литовської білої породи свиней з диким кабаном встановлено, що $\frac{1}{2}$ - кровний гібридний молодняк швидше, у порівнянні з $\frac{1}{4}$ - кровними тваринами, досягав забійної маси при невірогідно вищому вмісті у плазмі крові гормону тестостерону. Між генотипами не встановлено різниці за товщиною шпигу на рівні попереку, а також за втратами м'яса під час кулінарної обробки, його ніжністю та соковитістю. Технологічні показники м'яса не залежали від статі тварин, проте у напівкровних тварини був вищий показник солоності м'яса (V. Razmaite, S.Kerziene, V. Jatkauskienė [et. al], 2008).

Схрещування свиней великої білої породи з диким кабаном за період відгодівлі до 7-місячного віку забезпечило гібридному молодняку інтенсивність росту на рівні 515г, а чистопородним тваринам на 5,2 % більше - 540г. При цьому молодняк великої білої породи витрачав на 4% менше корму на приріст продукції у порівнянні з гібридними тваринами. Одержані результати суперечать теорії свинарства про перевагу гібридного молодняку над чистопородними тваринами, проте підтверджують вплив дикого кабана, який характеризується пізньоспілістю та стійкістю даної ознаки до успадковування (А. Ухтверов, М. Ухтверов, М. Климин, 2007)

Таким чином, питання гібридизації у свинарстві, або схрещування тварин різних видів, на даному етапі є актуальним з точки зору одержання високоякісного м'яса з бажаним співвідношенням жирних кислот у ньому, а з іншого боку – задоволення потреб спортивного полювання та спортивного туризму.

Для визначення впливу дикого кабана на якість свинини гібридного молодняку та з метою створення мисливської свинки нами в умовах ФГ «Аміла» Волинської області були проведені дослідження по схрещуванню свиней даного генотипу з свиноматками миргородської породи. Дикі свині утримуються у господарстві у вигляді колекційного стада, з дотриманням природних умов для виду.

Схрещування свиноматок миргородської породи з диким кабаном забезпечило отримання невисокої багатоплідності - 8 голів на опорос при 100 % збереженості поросят до відлучення. З огляду на масть свиней, тільки 20% тварин успадковували забарвлення миргородської породи, решта мали проміжне успадковування даної ознаки і їх забарвлення змінювалось від

темно - сірого з чорними плямами до світло - сірого. Гібридний молодняк мав короткий і широкий череп, довгі ноги, високу холку та глибокі груди за короткого тулубу. Тобто, за конституцією ці тварини мали проміжний тип успадковування між культурними формами свиней та диким кабаном. Спостереження за поведінкою гібридних тварин вказує на їх підвищену активність та не адаптованість до утримання в приміщенні. При статевому дозріванні у восьми - десятимісячному віці, запліднення тварин відбувалося не раніше 15 -18 місяців.

Забій свиней засвідчив перевагу представників миргородської породи за показником живої маси та площею «м'язового вічка», при одночасно менших показниках товщини шпику у диких та гібридних тварин. Свині миргородської породи за довжиною півтуші на 21,1 та 10,3 %, відповідно, перевищували диких та гібридних тварин, проте мали на 40,0 і 8,0 % більшу товщину шпику на рівні 6-7 грудних хребців. Представники диких форм характеризувалися найнижчими показниками м'ясних якостей, що узгоджується з біологічними особливостями виду. Так, довжина півтуші диких свиней була на 19 см коротшою порівняно з чистопородними тваринами і на 9,7 з гібридними при одночасно низьких показниках товщини шпику на рівні 6-7 грудних хребців -1,5 см. Для представників цього виду характерним є проміжне значення показнику площі «м'язового вічка» - 28,7 см². Гібридний молодняк за довжиною півтуші на 9,7 см перевищував диких свиней, але на 9,3 см поступався чистопородним.

Якість свинини, як предмет найбільшої зацікавленості при схрещуванні, вказує на вплив генотипу на основні показники м'яса, а саме: інтенсивність забарвлення, ніжність, втрати при кулінарній обробці та сала: температуру плавлення і вміст гігровологи.

Процес гліколізу у м'ясі та його дозрівання, як у чистопородних так і диких та гібридних свиней проходив рівномірно, без переваги певного генотипу, що узгоджується із відсутністю пороків та забезпечує продукту добру збереженість у відповідності до технологічних вимог, підтвердженням чого слугує показник активної кислотності м'яса на рівні 5,49 -5,52 од. кислотності. Гібридний молодняк мав краще забарвлене м'ясо, що супроводжувалося більшим вмістом міоглобіну. Породна особливість свиней миргородської породи – наявність жирових прошарків у м'ясі, забезпечила їм кращу ніжність – на 11,3% щодо диких, та на 6,2% - гібридних свиней. Підвищений вміст сполучної тканини у м'ясі гібридних свиней супроводжувався тривалою тепловою обробкою, у результаті чого відбулася значна втрата м'язової тканини.

Встановлена перевага гібридного молодняку за вмістом гігроскопічної вологи, відповідно, на 8,4 % та 26,3 % по відношенню до чистопородних і диких свиней, при відсутності суттєвої різниці за температурою плавлення сала, як початковою, так і кінцевою.

Таким чином, підвищення інтенсивності забарвлення та ніжності м'язової тканини гібридних тварин за зменшення вмісту жиру у них, порівняно з дикими тваринами, робить гібридів привабливими для

спортивного полювання з метою одержання та споживання якісного продукту харчування.

Гібридні тварини утримуються у ФГ «Аміла» Турійського району Волинської області, де їх можливо придбати для полювання та використання в харчовій промисловості.